

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 1. Figuræ, Symbola. Ex Veteri. Novo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

TITULUS XIX.

S. JOANNES BAPTISTA.

§. I.

*Figurae, & Symbola.**Ex Veteri.*

DUORUM in Veteri Testamento conceptio, & nativitas, fuit per Angelum nuntiata, Isaac Gdn. 18. 10. & Samsonis. Judic. 13. 3. Duorum in Novo, Joannis, & Christi. Isaac, qui interpretatur *risus*, figura fuit Joannis, de quo scriptum est: *multi in natiuitate eius gaudebunt.* Et in ejus, scilicet Isaac, conceptione nuntiandâ mittitur Angelus tantum ad patrem. Samson, qui interpretatur *sol eorum*, figura fuit Christi: quia & Samsonis conceptio prius per Angelum fuit soli mulieri nuntiata. Hugo Card. in Luc. 1.

Vox Domini super aquas. Pl. 28 3. Voce tonitruum, juxta S. Basilium hom. 2. hic, Joannem comparat Pfalteres. Sicut ante pluviam præcedit vox tonitruum; sic, antequam veniret illa pluvia, de qua Is. 45. 8. venit Joannes tanquam fulgur, & vox terrificæ peccatores terrens, & provocans ad poenitentiam Luc. 3. 7. Vox Domini super aquas, inquit S. Basilus, est Joannes baptizans in Jordane. de Ponte in Cant. 2. Exh. 1. §. 2. Hic Joannes septies dicitur *vox*, propter septem doctrinas, quas prædicabat. 1. doctrina baptismalis. 2. poenitentialis. 3. magistratilis. 4. increpativa. 5. correctiva. 6. reprehensiva. 7. instructiva. Sanct. Vincent. Ferr. D. 4. Adv. f. 1.

Levavi oculos meos in montes. Pl. 120. 1. Montes possunt intelligi homines magni, homines clari. Et quis major est Joanne B. ? qualis ille mons erat, de quo Dominus ipse dixit: *non surrexit major.* Matth. 11. 11. S. August. hic.

Meliora sunt ubera tua. Cant. 1. 1. Quamquam perfecti viri Apostolici, qui præsentunt populo Christiano Doctores, ubera Christi intelligantur, per quos Christus parvulos nutrit; tamen non erit inconueniens, duo ubera Christi, Baptistam, & Evangelistam, duos Joannes, intelligi propriè; qui Ecclesiæ plenissima ubera sunt propinati: Apponius hic.

Vox dilecti mei. Cant. 2. 8. Multi Patres sic exponunt: iste Præcursor, quem audio, non est quidem Dilectus; sed vox Dilecti clamans, & ostendens illum mihi, dicens: ecce iste vester Dilectus jam venit. Totus enim Joannes, ex quo in utero matris fuit sanctificatus, fuit vox Christi. In utero salu testatur jubilans præsentiam Christi, ac si matri diceret: *ecce iste venit.* Deinde nativitas, egressus in desertum, stupendus victus, prædicatio, & quidquid in eo conspiciatur; vox erat inducens ad fidem, ad poenitentiam, ad observantiam legis, ad præparandam viam Christo. de Ponte hic Exh. 1. §. 2.

Vox surturis audita est in terra nostra. Cant. 2. 12. Per turtorem S. Greg. Nyssenus hom. 5. in Cant. Epiphanius hæresi 59. & alij Patres, intelligunt Præcursores Domini; cujus præcipua vox fuit: *poenitentiam agite.* Idem hic Exh. 20. Vox clamantis fuit Præcursor iste. B. Theodoretus hic. Joannes est turtur. Is est præcursor præclari hujus veris; qui hominibus ostendit pulchros flores virtutis; ostendebat florem, qui exit è radice Jesse. S. Greg. Nyss. hic. hom. 5.

Ecce egomitto Angelum meum. Malach. 3. 1. Angelus vocatus est Joannes, & propter Angelicam vitam, ac ferme materia expertem; & propter hoc, quod nuntiavit Christum, Theophylactus. Angelum appellavit, quasi Angelicam degentem vitam; eo quod super terrena elebatur, ac celestia sapiebat. Euthymius. Cum Christus Deus nasceretur in carne, Joannes Angelus est generatus in terris: ut in terra Deo Angelus, Domino celestis ordo obsequij, non deesset. S. Chrysol. f. 89. Sed in celo ministrant millia millium angelorum in novem choris: quomodo ergo unus Joannes in terris ad tantum obsequium destinatur? Merito sanè: quia, quod millia millium celestium spirituum præstant, unus solus Joannes adimplere potest. Sylveira in Luc. 1. q. 8.

Ex Novo.

Si vultis recipere, ipse est Elias. Matth. 11. 14. Elias Joannes dicitur; non secundum stultos Philosophos, & quosdam hæreticos, qui metempsychosim introducunt; sed quia venerit in spiritu, & virtute Elæ. Sed & vitæ austeritas, rigorque mentis, Joannis, & Elæ, pares sunt. Ille in eremo, iste in eremo; ille zonæ pellicæa cingebatur, iste simile habuit cingulum; ille quondam regem Achab, & Jezabel, impietatis arguit, fugere compulsus est; iste, quia Herodis, & Herodiadis, illicitas arguit nuptias, truncatus. S. Hier. hic.

Ego vox clamantis. Joan. 1. 23. Non ait tantum, ego sum vox, sed & clamantis; vox scilicet, ut ad fidem consequendam; vox aures penetrat, clamor corda concutiat: vox regnum prædicat, clamor judicium comminatur. Sanct. Ambr. 6. de Nat. S. Joan. B. Vox est præparativa auditus hominum. Primum enim inarticulatam vocem sonantem reddere solent clamantes, è longinquo vocantes eos, qui ab ipsis aliquid audire debent. Et ubi illi vocem solam audierint, & mentem ad audiendum converterint, auresque præparaverint; tunc is, qui sonantem vocem emisit, de cetero distinguit sermonem, quem dicere voluit. Sic etiam Joannes vox fuit, aures hominum præparans. Non enim erat ipse Verbum, sed post ipsum venit Verbum, propter quod vox præparativa fuit. Et propterea dicit: 299

ego vox clam. &c. parate viam Domini: Vox enim preparat; Dominus autem ingreditur vias preparatas. Sanct. Epiphanius hærel. 69.

Illum oportet crescere, me autem minui. Jo. 3. 30. Crescere scilicet concursu populi, famâ, & auctoritate; ut totus Mundus eum ut Christum agnoscat, amet, colat: me autem, ut merum ejus Præcursores, & ministrum, æstimet. Sicut Lucifer in aurota fulgens, sole appropinquante, per ejus splendorem obscuratur. S. Cyrillus. Præcessit solem tanquam sidus matutinum; abscondi necesse est ortò jam sole. S. Bernardus in Nat. S. Joan. B. Joannes B. est Lucifer, qui præcessit ortum solis: sed abscondus est ortò sole: quia non erat ille lux, sed ut testimonium perhiberet de Lumine. Joan. 1. 8. Hugo Card. in Luc. 1. S. Joannes B. dicitur Lucifer, seu stella matutina: quia, sicut Lucifer præcedit solem, & est major, ac clarior, cæteris stellis; ita &c. S. Vincent. Ferr. l. 3. de Nat. B. V. Lucifer. Lem: *Præsentem nuntiat.* Picinelli.

Luna. Lem: *Cedit diurno sideri. Illum oportet crescere, me autem minui.* Joan. 3. 30. Picinelli.

§. II.

S. Joannis Nativitas, & circumcisio.

Non erat illis filius, eò quòd esset Elisabeth sterilis; & ambo processissent in diebus suis. Luc. 1. 7. Non dixit, non erant illis filij, sed, non erat illis filius: ut in filio singulari tota fecunditas pensaretur. Sanct. Chrysostomus l. 81.

Quia magnificavit Dominus misericordiam suam cum illa. Luc. 1. 58. Cur natiuitas Joannis misericordia vocatur? Si ratione sterilitatis velis solutionem dare; non stat firma ratio: quia etiam Abraham erat senex, & Sara sterilis. Gen. 18. 11. & tamen de ortu Isaac nil simile scriptum. Resp. Natiuitas Isaac non dicitur gratia, vel misericordia, Abrahamo facta: quia proprijs meritis illam consecutus est, ut tradunt communiter Patres. At ortus Joannis vocatur gratia, & misericordia, suis parentibus concessa: quia, licet essent *justi ambo, & incederent in omnibus mandatis Domini.* Luc. 1. 6. tamen tantus, ac talis, puer eorum merita longè transcendit. S. Aug. in Append. l. 84. Joannes supra humanorum fuit mensuram meritum. Sylveira in Luc. 1. c. 8.

Erit gaudium tibi. Luc. 1. 14. Patri promittitur gaudere in filio: quoniam gloria est patris filius sapiens; magis autem virtutibus fulgens. Sed nec commune bonum unius duntaxat debet esse lætitia, sed etiam plurimorum. Unde multi in Natiuitate ejus gaudebunt. Simon Cass. l. 3. c. 1.

Fuit homo missus à Deo. Jo. 1. 6. Græcè: extitit homo datus à Deo. Cui nomen erat Joannes. Quare ante officium ponitur nomen Joannes? Joannes significat gratiam; & in ipso nomine Joannis, ut ait hic S. Thomas, signi-

Polyant. Sacr. Tom. I.

ficatur idoneitas, & sufficientia, ad officium: & antequam Evangelista scriberet ejus munus, voluit nobis aperire ejus sufficientiam; quia semper prius est consideranda. Sylveira hic q. 42.

§. III.

S. Joannis Nomen.

Joannes est nomen ejus. Luc. 1. 63. apertum est illico os ejus. O magnum nomen! quod patri vocem; populo Sacerdotem, uxori virum, per usum loquelæ, restituit. Et magno factum est hoc prælagio futurorum: quoniam sola gratia linguas hominum facit in veritate differas; sola gratia miracula operatur. Simon Cass. l. 3. c. 1.

Nomen illi erat Joannes, certam planè ob causam: quia videlicet totius ejus prædicationis summa, fuit Domini gratia. S. Rupertus l. 1. in c. 1. Joan.

Quare Joanni ante natiuitatem nomen datur, cum alijs, ut Abraham, Sara, Jacob, & Petro, ad ultimam senectutem nomen reservetur? Resp. quia nomen à Deo impositum sine effectu significatò esse non potest. Joanni ante natiuitatem nomen datur; quia ab ipso utero, mediante Dei gratiâ, mirabilia virtutum operaturus erat: alijs verò non in infantia, sed in senectute, nomen datur: quia tunc ad præclara facinora destinabantur. Sylveira in Luc. 1. q. 18.

Postulans pugillarem scripsit &c. ib. Cur Zacharias scripsit nomen Joannis? Tertull. l. de idolol. c. 23. Zacharias temporali vocis oratione multatus cum animo collocutus linguam irritam transit, manibus suis à corde dicitur, & nomen filij sine ore pronuntiat: loquitur in stylo, auditur in cera; manus omni sonò clarior, litera omni ore vocalior. Rectè dicitur, scriptum Joannis nomen, propter firmitatem indelebilem: ut ostendatur, nomen ejus scriptum in libro vitæ. S. Bonav. hic. Nomen Joannis non pronuntiat linguâ Zachariæ, sed scribitur ejus manu: lingua adhuc erat immunda ob incredulitatem. At verò manus erat purificata, quâ incensum offerebat: & nomen Joannis adeo sanctum, & excellens est; ut non linguâ inquinatâ; sed manu purâ, possit capi; hinc nec vicini expriment: *nemo est in cognatione tua, qui vocetur hoc nomine.* Non dicunt, qui vocetur Joannes. Sic Sanctissimum nomen JESU divinâ dispositione non pronuntiat ore P'platus, sed manu scribit: nam licet ipse totus sordidus, manus tamen lota erat. Sylveira hic.

§. IV.

S. Joannis officium.

In diebus illis. Math. 3. 1. Tractaturus Evangelista in sequentibus de conversatione, doctrinâ, & miraculis, Christi, primò de Præcurfore ipsius mentionem inducit; sanctitatem, idoneitatem, doctrinam, & vitam, Joannis describit: ut innotescat, quàm dignum, & credibile, sit testimonium ejus de Christo. Christus ergo, qui est lux vera, summa, & infinita; sciens

Ddd dd 2